

**ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
Հիմնադրամի հոգաբարձուների
խորհրդի 30-06-2025 թ. որոշմամբ
«ԱԳՐՈՒԲԻԶՆԵՄԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ՝
Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն
հիմնադրամի 2024 թ. գործունեության մասին**

1. Հիմնադրամի՝		
1.1 Լրիվ անվանումը	«ԱԳՐՈՒԲԻԶՆԵՄԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ	
1.2 Գտնվելու վայրը	ԿՈՏԱՅՔ ՊՌՈՇՅԱՆ ՊՌՈՇՅԱՆ 5- ԴԴ ՓՈՂ. 12 ՆՐԲ 1	
1.3 Պետական գրանցման համարը	222.160.00460	
1.4 Պետական գրանցման տարին, ամիսը, ամսաթիվը	2005-02-24	
1.5 ՀՎՀՀ-ն	02577018	
1.6 Հեռախոսը (այդ թվում՝ բջջային)	+(374)94255525	
1.7 Պաշտոնական ինտերնետային կայքը	https://icare.am/	
1.8 Էլեկտրոնային փոստը	info@icare.am	
2. Հիմնադրի անուն, ազգանուն կամ անվանում՝		
3. Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների անուն, ազգանուն՝		
4. Կառավարչի անուն, ազգանուն՝		
5. Աշխատակազմում ընդգրկված անձանց քանակը	19	
6. Անձեռնմխելի կապիտալի չափը		
7. Անձեռնմխելի կապիտալի կառավարումից ստացված եկամուտ		
8. Ֆինանսավորման աղբյուրները՝		
8.1 Ֆինանսավորումն ըստ խմբերի	8.2 Ստացված ֆինանսական միջոցների նպատակը	8.3 Չափը
8.1.1 Պետական և համայնքային բյուջեներից դրամական մուտքեր		
8.1.2 Իրավաբանական անձանցից դրամական մուտքեր		
	ԳԻՂՄԱՍՏԵՐ Գինու զբոսավարների վերապատրաստման ծրագիր	11,643,480

	SDO USAID ARMENIA, Նորարարական գյուղատնտեսության վերապատրաստման և ուսուցման ճամբար (ԱԳԸԻ ԶԵՄՓ)	746,725,108
	USDA - Հայաստանի ցորենի ուսումնասիրության աջակցություն	14,474,555
	Ցորենի և արժեշղթաների գնահատում ծրագիր	6,737,321
	Հայաստանի հեռաբժշկության փորձնական ուսումնասիրություն	2,051,016
	Ներքին սպառման համար առաջնահերթ գյուղատնտեսական ձեռնարկությունների և արժեքային շղթաների ուսումնասիրություն պարենային անվտանգության բարելավման և ներմուծումից կախվածության նվազեցման նպատակով	1,939,891
	Սևծովյան տարածաշրջանի, որպես զինու զբոսաշրջության ուղղության խթանում «Գինու ծով» BSB-1034 ծրագիր	38,376,644
	Գործողության Անդրսահմանային դաշինք հանուն Սևծովյան ավազանում կլիմային ուղղված խելացի և կանաչ գյուղատնտեսության BSB-1135 ծրագիր	11,493,364
	Հայաստանում այգեպտղաբուծության ոլորտի գարգազման ծրագիր(FRUITENIA)	28,205,310
	Հայաստանում այգեպտղաբուծության ոլորտի գարգազման ծրագիր(FRUITENIA) փուլ 2	273,110,500
	Կրթական և որակի ապահովման զինու յաբոբատորիայի հիմնում	20,676,501
	«Մյունիքի և Վայոց ձորի մարզերում վարելահողերի և արոտավայրերի բարելավման միջոցով պարենային անվտանգության բարձրացման ուղղված միջոցառումների մոնիտորինգ»	30,834,100
	Հայաստանում հողերի սեփականության և հողատարածքների ուսումնասիրության իրականացում	5,453,066
	Հայ կանանցի միջազգային միություն-նվիրատվություն	387,360
	Տեխասի գյուղատնտեսական փորձարկումների կայան, նվիրատվություն	7,764,600
8.1.3 Ֆիզիկական անձանցից դրամական մուտքեր		
	Գրեգորի Բուզբուզյան	202,000
9. Հիմնադրի ներդրումը՝		
9.1 Դրամական միջոցներ		
9.2 Գույք	9.2.1 Տեսակը	9.2.2 Արժեքը
10. Նվիրատվությունները/ նվիրաբերությունները		

10.1 Նվիրատուները/նվիրաբերողներն ըստ խմբերի՝	10.2 Նվիրված/նվիրաբերված գույք	
	10.2.1 Տեսակը	10.2.2 Արժեքը
10.1.1 Հայաստանի Հանրապետություն/համայնքներ		
10.1.2 Իրավաբանական անձինք		
	Արևային համակարգ	7,987,600
10.1.3 Ֆիզիկական անձինք		
	Հեղուկ քրոմոտոգրաֆ	3,000,000
11. Իրականացված ծրագրերը՝		
11.1 Ծրագրի անվանումը	11.2 Ծախսված գումարը	
Հայաստանում այգեպտղաբուծության ոլորտի զարգացման ծրագիր(FRUITENIA)	23,151,049	
Հայաստանում այգեպտղաբուծության ոլորտի զարգացման ծրագիր(FRUITENIA), փուլ 2	11,995,000	
SDO USAID ARMENIA Նորարարական գյուղատնտեսության վերապատրաստման և ուսուցման ճամբար (ԱԳՐԻ ՔԵՄՓ) ծրագիր	712,582,688	
Ագրոբիզնեսի ուսուցման կենտրոն	2,085,900	
EVN-Երևանի գինու ակադեմիա	14,950,247	
ԳԻՂՄԱՍԵՆԸ Գինու զբոսավարների վերապատրաստման ծրագիր	9,420,611	
«Գյուղատնտեսական հողատեսքերի և բնական կերհանդակների բարելավում՝ նպաստելով պարենային անվտանգությանը Մյունխիքի և Վայոց Ձորի մարզերում» ծրագիր	2,192,000	
«Հայաստանում խոտածածկ տարածքների չափի, վիճակի և կենսազանգվածի քարտեզագրում» նախագիծ	600,000	
USDA - Հայաստանի ցորենի ուսումնասիրության աջակցություն	24,148,626	
Սևծովյան տարածաշրջանի, որպես գինու զբոսաշրջության ուղղության խթանում «Գինու ծով» BSB-1034 ծրագիր	25,539,982	
Գործողության Անդրսահմանային դաշինք հանուն Սևծովյան ավազանում կլիմային ուղղված խելացի և կանաչ գյուղատնտեսության BSB-1135 ծրագիր	13,654	
Կրթական և որակի ապահովման գինու լաբորատորիայի հիմնում	43,630,554	
Հայաստանի հեռաբժշկության փորձնական ուսումնասիրություն	1,710,769	
Ներքին սպառման համար առաջնահերթ գյուղատնտեսական ձեռնարկությունների և արժեքային շղթաների ուսումնասիրություն պարենային անվտանգության բարելավման և ներմուծումից կախվածության նվազեցման նպատակով	2,571,002	

Ցորենի և արժեչողթաների գնահատում ծրագիր	4,489,600
Սյունիքի և Վայոց ձորի մարզերում վարելահողերի և արոտավայրերի բարելավման միջոցով պարենային անվտանգության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների մոնիտորինգ»	30,296,658
12. Ֆինանսական տարում օգտագործված միջոցների ընդհանուր չափը	1,025,853,110
13. Կանոնադրական նպատակների իրականացմանն ուղղված ծախսերի չափը	909,378,340

Նշումներ՝

Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվությունները և աուդիտորական եզրակացությունը կցված են մեկ PDF ֆայլով: Հաշվետվության 12-րդ և 13-րդ կետերի միջև տարբերությունը պայմանավորված է Հիմնադրամի կանոնադրությամբ նախատեսված ձեռնարկատիրական գործունեության, վարչական ծախսերի, ինչպես նաև հիմնական միջոցների ձեռքբերման ու վերանորոգման ծախսերով:

Ֆինանսական հաշվետվություններն ու ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտն իրականացնող անձի (աուդիտորի) եզրակացությունը՝ 34 էջերից:
էջերի քանակը

Հիմնադրամի տնօրեն _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Գլխավոր հաշվապահ _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

«ԱԳՐՈՒԲԻԶՆԵՍԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՍ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՍՈՎ
31 դեկտեմբեր 2024թ.

ԵՐԵՎԱՆ 2025

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	7
Զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

18.06.2025
N 022518

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

«Բերք Թրի» Արմենիա ՓԲԸ
Գլխավոր տնօրեն

Վ. Գևորգյան

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Ագրոբիզնեսի Հետազոտությունների և Կրթության Միջազգային Կենտրոն»
Հիմնադրամի Հոգաբարձուների Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ագրոբիզնեսի Հետազոտությունների և Կրթության Միջազգային Կենտրոն» Կրթական Հիմնադրամի (այսուհետ Հիմնադրամ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Հիմնադրամին՝ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Հիմնադրամից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «*Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի*» (ՀԵՄՄ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

ADVISORY · ASSURANCE · ACCOUNTING · TAX

Baker Tilly Armenia CJSC trading as Bakertilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

*Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը
ֆինանսական հաշվետվությունների համար*

Հիմնադրամի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՄՄ-երի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Հիմնադրամի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Հիմնադրամը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ների համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն:

Ի լրումն՝

- Որոշակիացում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Հիմնադրամի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

ADVISORY • ASSURANCE • ACCOUNTING • TAX

Baker Tilly Armenia CJSC trading as Bakertilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև դեկլարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում դեկլարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հիմնադրամին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Հիմնադրամի ֆինանսական տեղեկատվության կամ գործունեության վերաբերյալ՝ ֆինանսական հաշվետվությունների մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատվություն ենք կրում աուդիտորական աշխատանքների ուղղորդման, վերահսկման ու կատարման համար: Մենք լիովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Աուդիտոր

Լ. Հակոբյան

18.06.2025թ.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծանոթագրություն	(հազար դրամ)	
		2024թ.	2023թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	5	707,288	695,510
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ		7,776	1,663
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		715,064	697,173
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	6	14,166	19,414
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	7	59,934	95,834
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8	358,808	153,185
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		432,908	268,433
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		1,147,972	965,606
ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
<i>Զուտ ակտիվներ</i>			
Կուտակված շահույթ		686,423	776,905
Ընդամենը զուտ ակտիվներ		686,423	776,905
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	9	147,698	148,984
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		571	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		148,269	148,984
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	9	271,587	22,878
Գնորդների հետ պայմանագրերի գծով պարտավորություններ (ստացված կանխավճարներ)		1,614	3,817
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	10	38,448	13,022
Շահութահարկի գծով պարտավորություններ		1,631	-
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		313,280	39,717
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		461,549	188,701

Արթուր Գրիգորյան

Տնօրեն

18.06.2025թ.

Հայկ Բալանյան

Գլխավոր հաշվապահ

**ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՍ ՎՆԱՍԻ ԵՎ ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

	Ծանոթագրություն	(հազար դրամ)	
		2024թ.	2023թ.
Գնորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	11	78,700	49,574
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	9	887,534	766,608
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	9	40,567	24,908
Նվիրաբերությունից եկամուտ	12	7,765	184,140
Աշխատակիցների հատուցումների գծով ծախսեր		(171,621)	(182,139)
Այլ աշխատանքի (քաղաքացիաիրավական բնույթի) վարձատրություն		(206,519)	(116,518)
Հիմնական միջոցների և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների մաշվածություն		(49,598)	(44,792)
Անհատույց տրված ակտիվների և ծառայությունների գծով ծախսեր	13	(372,512)	(391,675)
Տրված ենթադրամաշնորհների գծով ծախսեր	14	(95,051)	(67,518)
Գրասենյակային և այլ վարչական ծախսեր	15	(17,762)	(23,138)
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր		(19,110)	(12,670)
Վառելիք և տրանսպորտային այլ ծախսեր		(9,920)	(11,538)
Ուսանողների կեցության վճարներ և այլ օժանդակություն		(6,217)	(2,384)
Գինու լաբորատորիայի կառուցման ծախսեր		(37,498)	-
Այլ եկամուտ		2,000	646
Այլ ծախսեր	16	(100,148)	(77,254)
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ օգուտ		-	158
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունից զուտ կորուստ		(19,118)	20,763
Շահույթ մինչև հարկումը		(88,507)	117,171
Շահութահարկի գծով ծախս	17	(1,974)	(1,045)
Տարվա արդյունք		(90,482)	116,126

ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	(հազար դրամ)	
	<u>Կուտակված արդյունք</u>	<u>Ընդամենը</u>
Մնացորդը առ 1 հունվար 2023թ.	660,779	660,779
Տարվա արդյունք	116,126	116,126
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	116,126	116,126
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2023թ.	776,905	776,905
Տարվա արդյունք	(90,482)	(90,482)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	(90,482)	(90,482)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2024թ.	686,423	686,423

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	(հազար դրամ)	
	2024թ.	2023թ.
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Շնորհներից մուտքեր	1,139,104	620,461
Նվիրաբերություններից մուտքեր	7,765	184,140
Գնորդների հետ պայմանագրերի գծով մուտքեր	54,979	34,935
Այլ մուտքեր	22	22
Պաշարների ձեռքբերման գծով մուտքեր	(198,701)	(202,043)
Ստացված ծառայությունների և աշխատանքների (ներառյալ՝ քաղաքացիաիրավական բնույթի) գծով ելքեր	(344,162)	(224,124)
Վճարումներ աշխատակիցներին	(168,174)	(161,841)
Գործուղումների գծով ելքեր	(1,502)	(1,456)
Ուսանողների կեցության վճարումներ և այլ օժանդակություն	(6,214)	(2,384)
Տրված ենթադրամաշնորհներ	(95,051)	(67,518)
Վճարված հարկեր, տուրքեր և պարտադիր վճարներ՝ բացի շահութահարկից	(106,943)	(71,642)
Վճարված շահութահարկ	(756)	(48)
Այլ վճարումներ	(8,583)	(15,632)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/(օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	271,784	92,870
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական միջոցների և այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման գծով ելքեր	(55,574)	(79,986)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(55,574)	(79,986)
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	216,210	12,884
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններ դրամական միջոցների գծով	(10,587)	4,078
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	153,185	136,223
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	358,808	153,185

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

1 ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

«ԱԳՐՈՐԲԻԶՆԵՍԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ» Հիմնադրամը (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) հիմնադրվել է հիմնադիր՝ Տեխասի գյուղատնտեսական փորձարկումների կայանի որոշմամբ և իր գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ, ՀՀ միջազգային պայմանագրերով, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով, «Հիմնադրամների մասին» ՀՀ օրենքով, այլ օրենքներով ու իրավական այլ ակտերով և իր կանոնադրությամբ: Հիմնադրամը գրանցվել է ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կենտրոնական մարմնի կողմից 2005 թվականի փետրվարի 24-ին:

Հիմնադրամը կամավոր գույքային վճարների հիման վրա ստեղծված և անդամություն չունեցող ոչ առևտրային կազմակերպություն է, որը հետապնդում է բարեգործական, սոցիալական, գիտական, կրթական, բնապահպանական և այլ հանրագուտ նպատակներ: Հիմնադրամն իր գործունեությունը սկսել է 2005 թվականի հունիս ամսվանից:

Հիմնադրամի նպատակներն են՝ իրականացնել բարեգործական, աջակցության, զարգացման, ուսուցման ծրագրեր՝ գյուղատնտեսական, սոցիալական, գիտական, բնապահպանական, կրթական և այլ ոլորտներում:

Հիմնադրամն իր նպատակներին համապատասխան կարող է իրականացնել ձեռնարկատիրական գործունեության հետևյալ տեսակները.

- Հետազոտությունների իրականացում, խորհրդատվություն և ենթակառույցներ զարգացնող նախագծերի մշակում գյուղատնտեսության և կրթության ոլորտներում,
- Երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վճարովի կրթագիտական ծրագրերի, վերապատրաստումների և վարպետաց դասերի կազմակերպում և իրականացում,
- Նախնական և մասնագիտական, բարձագույն և հետբուհական կրթության ծառայություններ, նեղ մասնագիտակա գիտելիքների ուսուցման կազմակերպում և կրթության բնագավառի այլ օժանդակ գործունեություն,
- Խաղողագործություն, պտղաբուծություն, մրգի և բանջարեղենի վերամշակում, ջերմատների կառավարում և բաց դաշտի բանջարաբուծություն,
- Գինեգործություն, գինու որակի ապահովման ծառայություններ, գինու լաբորատոր փորձաքննությունների իրականացում
- Ագրոտուրիզմի և էկոտուրիզմի կազմակերպում և դրանց առնչվող ծառայությունների մատուցում:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն և գտնվելու վայրն է ՀՀ, 2413, Կոտայքի մարզ, համայնք Պոռչյան, 5-րդ փողոց, 12-րդ նրբանցք, թիվ 1 բնակելի տուն:

Հիմնադրամի պետական գրանցման համարն է՝ 222.160.00460, ամսաթիվը՝ 24.02.2005թ. հարկ վճարողի հաշվառման համարը՝ 02577018:

Հիմնադրամի կառավարման մարմիններն են.

- Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդը (Խորհուրդը)
- Հիմնադրամի տնօրենը

Խորհուրդը Հիմնադրամի կառավարման բարձրագույն և հսկողություն իրականացնող մարմինն է: Խորհուրդը բաղկացած է 4 անդամից, որի կազմը հետևյալն է.

- Խորհրդի նախագահ՝ Ջոն Նիքքլս,
- Խորհրդի անդամ՝ Արմեն Ասատրյան,
- Խորհրդի անդամ՝ Ալեքսան Շանոյան,
- Խորհրդի անդամ՝ Վիկտորիա Սալին

Հիմնադրամի աշխատակիցների թվաքանակն առ 31.12.2024թ. կազմել է 17 հոգի (31.12.2023թ.՝ 17 հոգի):

2. ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքի հիման վրա:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հիմնադրամի գործառնական արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է «ԱԳՐՈՐԻԶՆԵՍԻ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ» Հիմնադրամի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում՝ որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 5 – Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ

Իրական արժեքի որոշում

Հիմնադրամի հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի որոշում ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Հիմնադրամը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև՝

1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված),

2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),

3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող էլակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի էլակետային տվյալները, որոնք էական են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները Հիմնադրամը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

3. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Որոշ համադրելի գումարներ վերադասակարգվել են ընթացիկ տարվա ներկայացումներին համապատասխանելու նպատակով:

Հասույթ

Ծառայությունների մատուցումից

Երբ գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, գործարքից հասույթը պետք է ճանաչվի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա՝ պայմանով, որ հատուցում ստանալու իրավունքը ձեռք է բերվել ծառայությունների մատուցման արդյունքում:

Գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, երբ բավարարվել են հետևյալ բոլոր պայմանները.

1. Հնարավոր է հասույթի գումարը արժանահավատորեն չափել
2. Հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները հոսեն Հիմնադրամ,
3. Հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի ավարտվածության աստիճանը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ,
4. Հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված կամ կատարվելիք ծախսերը:

Պայմանագրի մնացորդները

Պայմանագրային ակտիվներ

Պայմանագրային ակտիվը ի սկզբանե ճանաչվում է այն հասույթի համար, որի համար դեռևս հաշիվ չի ներկայացվել: Ծառայության մատուցումն ավարտելուց և հաճախորդի կողմից ընդունվելուց հետո, պայմանագրային ակտիվ ճանաչված գումարը վերադասակարգվում է առևտրային դեբիտորական պարտքեր հոդված:

Պայմանագրային ակտիվները ենթակա են արժեզրկման գնահատման:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքը ճանաչվում է, երբ Հիմնադրամը մատուցված ծառայության դիմաց հատուցման անվերապահ իրավունք է ստանում, այսինքն՝ միայն որոշակի ժամանակ պետք է անցնի, որպեսզի հատուցումը վճարման ենթակա դառնա:

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունը ճանաչվում է, եթե վճարումը ստացվել է կամ ենթակա է ստացման (որն ավելի վաղ տեղի կունենա) հաճախորդից նախքան Հիմնադրամի կողմից ծառայությունների մատուցումը: Պայմանագրային պարտավորությունները ճանաչվում են որպես

Եկամուտ, երբ Հիմնադրամը կատարում է պայմանագրային պարտականությունները, այսինքն՝ ծառայությունների վերահսկողությունը փոխանցում է հաճախորդին:

Ապրանքների վաճառքից

Ապրանքների վաճառքից հասույթը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ բավարարվել են հետևյալ բոլոր պայմանները.

1. Հիմնադրամը գնորդին է փոխանցել ապրանքների սեփականության իրավունքի հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը,
2. Վաճառված ապրանքի նկատմամբ Հիմնադրամը չի պահպանում ո՛չ կառավարչական շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, ո՛չ էլ ըստ էության հսկողություն,
3. Հնարավոր է հասույթի գումարը արժանահավատորեն չափել,
4. Հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները հոսեն Կամակերպություն, և
5. Հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված, կատարված կամ կատարվելիք ծախսերը:

Սովորաբար, սեփականության իրավունքի հետ կապված ռիսկերի և հատույցների փոխանցումը համընկնում է օրենքով նախատեսված ձևով իրավունքի փոխանցման կամ գնորդի տիրապետմանը հանձնելու հետ:

Ապրանքների վաճառքի ժամանակ դրանց հաշվեկշռային արժեքը պետք է ճանաչվի որպես ծախս այն ժամանակահատվածում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը:

Շնորհներ

Շնորհները չեն ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Հիմնադրամը կատարելու է դրանց կից բոլոր պայմանները և որ շնորհները ստացվելու են:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանն է, որ Հիմնադրամը պետք է գնի, կառուցի կամ այլ կերպ ձեռք բերի ոչ ընթացիկ ակտիվներ, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ոչ դրամային ակտիվի ձևով ստացված շնորհները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են անվանական արժեքով և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում կամ այդ ակտիվի սպառումից առաջացող օգուտներին գույրնթաց:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

Շնորհները, որոնք փոխհատուցում են Հիմնադրամի կատարած ծախսումների համար, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, որպես այլ եկամուտ սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջանի ընթացքում, երբ Հիմնադրամը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները:

Ֆինանսական եկամուտ և ծախս

Ֆինանսական եկամուտը ներառում է ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից ստացված շահույթը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հաշվեգրվելուն պես՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական ծախսերը ներառում են փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսերը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած վնասը:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթը և վնասը ներկայացվում են գուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ծախս:

Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարկումից առաջացող տարբերությունները ժանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Աշխատակիցների հատուցումներ

Հիմնադրամը աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները չափում է չգեղչված հիմունքով և ծախսագրում է, երբ համապատասխան ծառայությունը ստացվում է:

Պարտավորություն է ճանաչվում աշխատակիցներին վճարման ենթական այն գումարների մասով, որոնց համար աշխատակցի կողմից մատուցված ծառայության դիմաց Հիմնադրամն ունի ներկա իրական կամ կառուցողական պարտականություն, որը կարող է արժանահավատորեն գնահատվել:

Շահութահարկի գծով ծախս

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթական հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ էլ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկի այն դրույթները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք Հիմնադրամն ակնկալում է, ունենալ երբ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը կվերականգնի կամ կհաշվանցվի:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Հիմնադրամն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներ ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Հիմնադրամը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներին իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հիմնական միջոցներ

Ճանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսերը, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսերը, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման ծախսերը: Ձեռք բերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Հիմնադրամ կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինող բաղկացուցիչ հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմանական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանի համար:

• Շենքեր և շինություններ	20 տարի
• Կառուցվածքներ	8-10 տարի
• Մեքենաներ և սարքավորումներ	1-8 տարի
• Տրանսպորտային միջոցներ	5-8 տարի
• Արտադրական և տնտեսական գույք	1-8 տարի
• Կտավներ	20 տարի
• Այլ հիմնական միջոցներ	1-10 տարի
• Բազմամյա տնկարկներ	8 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում են ըստ անհրաժեշտության:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ճանաչում և չափում

Հիմնադրամի կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սա հմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիա և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են ոչ նյութական ակտիվի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Ամորտիզացիայի հաշվարկը սկսվում է, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանի համար հետևյալն են.

Համակարգչային ծրագրեր

10 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում են ըստ անհրաժեշտության:

Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և իրացման գուտ արժեքի նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է առաջին մուտքը առաջին ելք (ՖԻՖՈ) սկզբունքով և ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, որոնք ենթակա չեն Հիմնադրամիը հետ վերադարձման, ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են դրանց ձեռքբերման հետ:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում դրանց առաջացման օրը: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում, երբ Հիմնադրամը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ֆինանսական ակտիվի (եթե այն առևտրային դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ) կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ գումարած ձեռքբերմանը կամ թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ չպարունակող առևտրային դեբիտորական պարտքի սկզբնական չափումն իրականացվում է գործարքի գնով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքերը ներառում են ֆինանսական ակտիվների հետևյալ դասերը. դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բանկային ավանդներ, դեբիտորական պարտքեր և ծախսերի հատուցման գծով դեբիտորական պարտքեր:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկը և ընթացիկ բանկային հաշիվները:

Դասակարգում և հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող պարտքային ներդրում, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային ներդրում կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Հիմնադրամը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում բոլոր այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց վրա ազդում է այդ փոփոխությունը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

1. Ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար, և
2. Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իարական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին Հիմնադրամը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվներ – Բիզնես մոդելի գնահատում

Հիմնադրամը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այն գնահատումը լավագույնս արտացոլվում է

գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Գնահատման ժամանակ դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- Պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- Բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- Ֆինանսական ակտիվների նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապաճանաչման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար և Հիմնադրամը շարունակում է ճանաչել ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվներ – Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Հիմնադրամը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է անյախսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Հիմնադրամը դիտարկում է հետևյալը.

- Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը կամ ժամկետները,
- Վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Հիմնադրամի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձելի ֆինանսական ակտիվից):

Վաղաժամկետ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղաժամկետ մարման գումարը, ըստ էության, իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել լրացուցիչ ողջամիտ հատուցում պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման համար:

Ֆինանսական ակտիվներ- Հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը և արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ- Դասակարգում, հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած շահույթը կամ վնասը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների և Ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Հիմնադրամը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Հիմնադրամն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Հիմնադրամը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն:

Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Հիմնադրամը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Հիմնադրամը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական ակտիվի արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որի արդյունքում միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշը չի բավարարում (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ավելացում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Հիմնադրամը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումի առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխության գծով շահույթ կամ վնաս՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ միջոցների ներկա արժեք: Ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարած վճարները ճշգրտում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացնում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամն ապաճանաչում է Ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր Ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված Ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր Ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխարինումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Հիմնադրամը կիրառում է այն համապատասխան հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Հիմնադրամը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխարինման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխարինման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն համարվում փոփոխություն, եթե հանդիսանում են գործող պայմանագրային պայմանների արդյունք:

Հիմնադրամն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Հիմնադրամը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման պայմանի ավելացում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ՝ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների)՝ զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության գծով մնացած դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխարինումը կամ վերջիններիս պայմանների փոփոխությունը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճանաչվում են որպես մարումից շահույթի կամ վնասի մաս: Եթե փոխարինումը կամ պայմանների փոփոխությունը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Հիմնադրամն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում, Հիմնադրամը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում վերահսկողությունը ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Հիմնադրամը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ գումարով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ Հիմնադրամն ունի գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Արժեզրկում

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ և պայմանագրային ակտիվներ

Հիմնադրամը ճանաչում է սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար:

Հիմնադրամն առևտրային դեբիտորական պարտքերի վնասի գծով պահուստը չափում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով:

Երբ Հիմնադրամը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո և երբ գնահատում է սպասվող պարտքային վնասը, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները, ինչպես նաև Հիմնադրամի նախկին փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը: Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվություն չի ներառվում ֆինանսական ակտիվների կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

Հիմնադրամը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Հիմնադրամը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե՝

- Հավանական չէ, որ պարտապանը ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Հիմնադրամի նկատմամբ, կամ
- Ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Սպասվող պարտքային վնասի գնահատման ժամանակ դիտարկվող առավելագույն ժամկետն իրենից ներկայացնում է առավելագույն պայմանագրային ժամկետ, որի ընթացքում Հիմնադրամը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է պարտքային վնասի հավանականությունից ելնելով կշռված պարտքային վնասի գնահատականը: Պարտքային վնասը չափվում է որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ որպես տարբերություն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Հիմնադրամը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն, և որոնք ակնկալում է ստանալ):

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի կարճ ժամկետի պատճառով սպասվող պարտքային վնասը չի գեղջվում:

Սպասվող պարտքային վնասի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վնասի գծով պահուստը նվազեցնում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, եթե Հիմնադրամը չունի ողջամիտ հիմքեր ակնկալելու ֆինանսական ակտիվի ամբողջական կամ մասնակի փոխհատուցումը: Իր հաճախորդների համար Հիմնադրամը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրման քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան երեք տարի ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով որ դա ողջամիտ ժամանակահատված է: Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Հիմնադրամի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Հիմնադրամը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղջելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում դրամի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Զեղչի վերականգնումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Հիմնադրամը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունք: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Հիմնադրամը օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը:

Հիմնադրամը որպես վարձակալ

Հիմնադրամը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի

ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Հիմնադրամի չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Հիմնադրամը կիրագործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով՝ վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Հիմնադրամի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Հիմնադրամը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Հիմնադրամը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- Հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- Վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- Գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո, և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Հիմնադրամը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Հիմնադրամը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Հիմնադրամը խելամտորեն համոզված չէ, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Հիմնադրամի գնահատականի փոփոխություն, եթե Հիմնադրամը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորությունները Հիմնադրամը ներկայացնում է առանձին՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Հիմնադրամը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրաթեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարները Հիմնադրամը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն՝ փոփոխուն վարձավճարները, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, օրինակ՝ չեն արտացոլում շուկայական դրույքների փոփոխությունները, չպետք է ներառվեն վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ:

Հիմնադրամը որպես վարձատու

Վարձակալությունները, որոնց ժամանակ Հիմնադրամը ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները չի փոխանցում, դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն: Վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում ստացված եկամուտը գծային հիմունքով ճանաչվում է որպես այլ եկամուտ շահույթում կամ վնասում:

4. ԴԵՌԵՎՍ ԶԿԻՐԱՌՎՈՂ ՆՈՐ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐ ԵՎ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել:

Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը: Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ՝ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև.

- Փոխանակելիության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ (ՖՀՄՍ 9-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ),
- ՖՀՄՍ 18 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում»
- ՖՀՄՍ 19 «Դուստր ձեռնարկություններ առանց հանրային հաշվետվողականության. Բացահայտումներ»

5. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

	Շենքեր և շինություններ	Կառուց վածքներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Տրանսպոր տային միջոցներ	Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ	Բազմամյա տնկարկներ	Հողամասեր	Այլ հիմնական միջոցներ	Կառուցման ընթացքում գտվող հիմնական միջոցներ	(հազար դրամ)
Սկզբնական արժեք										
Առ 1 հունվարի 2023թ	156,961	55,603	140,964	58,355	69,184	6,582	314,961	60,122	2,700	865,432
Ձեռքբերումներ	-	-	1,324	-	29,356	-	-	529	48,776	79,985
Վերադասակարգում	-	3,651	-	-	3,004	-	-	-	(6,655)	-
Դուրս գրումներ / Օտարում	-	-	(11,116)	-	(67)	-	-	-	-	(11,183)
Առ 31 դեկտեմբեր 2023թ	156,961	59,254	131,172	58,355	101,477	6,582	314,961	60,651	44,821	934,234
Ձեռքբերումներ	-	-	10,427	-	24,787	-	-	1,565	18,796	55,575
Առ 31 դեկտեմբեր 2024թ	156,961	59,254	141,599	58,355	126,264	6,582	314,961	62,216	63,617	989,809

Կուտակված
մաշվածություն

Առ 1 հունվարի 2023	13,692	4,920	103,132	20,796	41,791	1,424	-	19,755	-	205,510
Տարվա մաշվածություն	8,459	5,227	10,849	7,237	4,604	823	-	7,141	-	44,340

Դուրս գումարներ	-	(11,116)	-	(10)	-	(11,126)
Առ 31 դեկտեմբեր 2023թ	22,151	10,147	28,033	46,385	2,247	238,724
Տարվա մաշվածություն	8,459	5,351	9,294	5,141	823	5,312
Առ 31 դեկտեմբեր 2024թ	30,610	15,498	33,174	55,802	3,070	282,521
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբեր 2023թ	134,810	49,107	28,307	55,092	4,335	695,510
Առ 31 դեկտեմբեր 2024թ	126,351	43,756	29,440	70,462	3,512	707,288

2024թ.-ի ընթացքում Հիմնադրամը չի հայտնաբերել հիմնական միջոցների արժեզրկման դեպքեր:
 31.12.2024թ. դրությամբ Հիմնադրամի հիմնական միջոցների սեփականության իրավունքի սահմանափակումներ առկա չեն:
 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 152,486 հազար դրամ համախառն հաշվեկշռային արժեքով 2,631 անուն (31.12.2023թ.՝ 146,533 հազար դրամ
 համախառն հաշվեկշռային արժեքով 2,562 անուն) հիմնական միջոցներ հաշվառված են գրոյական արժեքով:

6. ՊԱՇԱՐՆԵՐ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Գինիներ	4,173	5,028
Վառելիք	1,664	1,898
Շինարարական նյութեր և պահեստամասեր	1,114	9,707
Այլ նյութեր	7,215	2,781
	<u>14,166</u>	<u>19,414</u>

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամը չունի գրավադրված պաշարներ: Պաշարների սեփականության իրավունքի այլ սահմանափակումներ առկա չեն:

2024թ. ընթացքում որպես ծախս ճանաչված պաշարների արժեքը կազմել է 340,297 հազար դրամ (2023թ.՝ 370,506 հազար դրամ): Պաշարները ներկայացվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Հաշվետու տարվա ընթացքում պաշարների արժեքի նվազում տեղի չի ունեցել:

7. ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ԴԵԲԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Դեբիտորական պարտքեր գնորդների հետ պայմանագրերի գծով	7,429	8,906
Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք շնորհների գծով	21,663	67,339
Հետաձգված ծախսեր տրված ենթադրամաշնորհների գծով	3,345	11,848
Տրված կանխավճարներ	9,021	2,789
Կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	18,476	4,952
	<u>59,934</u>	<u>95,834</u>

8. ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Դրամական միջոցներ դրամարկղում	1,810	1,810
Բանկային մնացորդներ՝ դրամով	32,502	22,476
Բանկային մնացորդներ՝ արտարժույթով	324,496	128,899
	<u>358,808</u>	<u>153,185</u>

9. ԾՆՈՐՀՆԵՐ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ին	148,984	149,329
Տարվա ընթացքում ստացված շնորհներ	11,095	-
Վերադասակարգում դեպի եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	(40)	-
Վերադասակարգում եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	28,226	24,563
Տարվա ընթացքում շահույթում կամ վնասում որպես եկամուտ ճանաչված	(40,567)	(24,908)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	147,698	148,984

Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ին	22,878	124,508
Տարվա ընթացքում ստացված շնորհներ	1,164,429	675,219
Վերադասակարգում դեպի ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	(28,226)	(24,563)
Վերդասակարգում ակտիվներին վերաբերող շնորհներից	40	-
Ստացման ենթակա շնորհներ	-	14,322
Տարվա ընթացքում շահույթում կամ վնասում որպես եկամուտ ճանաչված	(887,534)	(766,608)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ին	271,587	22,878

10. ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Կրեդիտորական պարտքեր ձեռքբերումների գծով	12,612	1,158
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	14,751	437
Երաշխավորությունների գծով պահուստ	720	240
Չվճարված արձակուրդայինի պահուստ	10,365	11,189
38,448	13,023	

11. ԳՆՈՐԴՆԵՐԻ ՀԵՏ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ԳԾՈՎ ՀԱՍՈՒՅԹ

	2024թ.	(հազար դրամ) 2023թ.
Վարելահողերի և արոտավայրերի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների մոնիտորինգ	30,834	-
Գինու լաբորատոր փորձաքննությունների անցկացում	12,019	11,755
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար	9,500	10,500
Գինեգործության և գինու բիզնեսի դասընթաց	-	3,685
Տոհմային ոչխարաբույծների միության ստեղծման ռազմավարության մշակում	-	8,178
Գինու զբոսավարների վերապատրաստման դասընթաց	5,614	-
Ցորենի և արժեշտիթաների գնահատում	-	-

Գյուղատնտեսական ձեռնարկությունների և արժեքային շղթաների ուսումնասիրություն	2,913	-
Ջերմատնային մշակաբույսերի դասընթաց	150	3,154
Չրերի և պահածոյացված բանջարեղենի արժեշղթաների գնահատում	-	3,650
Կանաչ և օրգանական ազրոտեխնոլոգիաները ջերմոցային տնտեսության կառավարման մեջ դասընթացների կազմակերպում	-	5,406
Այլ	5,367	3,246
	78,700	49,574

12. ՆԿԻՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԵԿԱՄՈՒՏ

Այս հոդվածում ներառված գումարներն ամբողջությամբ իրենցին ներկայացնում են Հիմնադրամի կանոնադրական/ գործառնական նպատակների իրականացման համար ՀՀ և օտարերկրյա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, անհատույց և առանց որևէ կոնկրետ պայմանի ստացված դրամական միջոցներ և այլ գույք, ինչպես նաև Հիմնադրամի գործնական գործունեության ընթացքում առաջացած պարտավորությունների մարմանն ուղղված անհատույց միջոցներ:

13. ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՏՐՎԱԾ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ

Այս հոդվածում ներառված գումարներից 336,267 հազար դրամն (2023թ.՝ 247,959 հազար դրամ) իրենից ներկայացնում է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Միջազգային Զարգացման Գործակալության (USAID) ֆինանսավորմամբ իրականացվող “AGRI CAMP” դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում Հիմնադրամի կողմից գնված և հայաստանյան գյուղացիական ֆերմերներին, գյուղատնտեսական կոոպերատիվներին և գյուղատնտեսական գործունեությամբ զբաղվող այլ սուբյեկտներին փոխանցված գույքի (գյուղատնտեսական տեխնիկայի, սարքավորումների և այլ), ինչպես նաև վերջինների կողմից նույն նպատակային նշանակության գույքի ձեռքբերման նպատակով Հիմնադրամի համաֆինանսավորված միջոցների գծով ծախսերը:

14. ՏՐՎԱԾ ԵՆԹԱԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ

Այս հոդվածում ներառված գումարներն ամբողջությամբ իրենցից ներկայացնում են Եվրոպական Միության ֆինանսավորմամբ իրականացվող «Սնծովյան տարածաշրջանը՝ որպես զինու տուրիզմի խթանում» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում Հիմնադրամի ենթադրամաշնորհառու հանդիսացող Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ չհանդիսացող (օտարերկրյա) թվով 3 կազմակերպություններին փոխանցված միջոցների հաշվին այդ կազմակերպությունների կողմից կատարված ծախսերը: Հիմնադրամի կողմից ենթադրամաշնորհառու հանդիսացող կազմակերպություններին փոխանցված, սակայն վերջինների կողմից դեռևս չօգտագործված և ծախսման համապատասխան հաշվետվություններ չներկայացված գումարների գծով մնացորդները բացահայտված են Ծնթ. 7-ում:

15. ԳՐԱՍԵՆՑԱԿԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐ

	(հազար դրամ)	
	2024թ.	2023թ.
Նյութական և գրենական ծախսեր	10,676	12,124
Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր	-	25
Իրավաբանական ծառայություն	2,017	1,750
Տեսահոլովակների, տեսաֆիլմերի նկարահանման և մշակման ծախսեր	-	1,655
Կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով ծախսեր	600	1,211
Այլ	4,469	6,373
	<u>17,762</u>	<u>23,138</u>

16. ԱՅԼ ԾԱԽՍԵՐ

	(հազար դրամ)	
	2024թ.	2023թ.
Ծրագրերի գնահատման ծախսեր	15,942	-
Դասընթացների և վերապատրաստումների կազմակերպման ծախսեր	7,413	14,208
Տպագրական ծախսեր	1,592	1,540
Վերանորոգման և շինարարական ծախսեր	3,517	5,918
Գյուղատնտեսական նյութերի, քիմիկատների և այլ փորձաքննական պարագաների գծով ծախսեր	2,676	1,882
Մասնագիտական և խորհրդատվական ծախսեր	7,424	8,610
Պահանջարկային ծախսությունների գծով ծախսեր	6,600	6,600
Արտարժույթի փոխարկումից ծախսեր	7,149	8,776
Ֆիզիկական անձանց տրված դրամաշնորհների գծով ծախսեր	3,934	3,180
Այլ ծախսեր	43,901	26,540
	<u>100,148</u>	<u>77,254</u>

17. ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍ

	(հազար դրամ)	
	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	1,403	1,045
Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	571	-
	<u>1,974</u>	<u>1,045</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2024թ.		2023թ.	
	հազ դրամ	%	հազ դրամ	%
Շահույթ մինչև հարկումը	(88,507)	100%	117,171	100%
Շահութահարկի հաշվարկ կիրառելի հարկային դրույքով	(15,931)	18%	21,091	18%
Չհարկվող եկամուտ/չնվազեցվող ծախսեր, զուտ	17,906	(15)%	(20,046)	(17)%
	<u>1,975</u>	<u>3%</u>	<u>1,045</u>	<u>1%</u>

Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները եականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից:

Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Հիմնադրամը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ
- իրացվելիության ռիսկ
- շուկայական ռիսկ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերը նշված յուրաքանչյուր ռիսկին Հիմնադրամի ենթարկվածության մասին, ինչպես նաև ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Հիմնադրամի նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված են վերը նշված ռիսկերին վերաբերող թվային բացահայտումները:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Հիմնադրամի ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Հիմնադրամի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Հիմնադրամը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ու Հիմնադրամի գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Տարբեր ընթացակարգերի միջոցով Հիմնադրամը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները կունենան հստակ սահմանված դերեր և պարտականություններ:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Հիմնադրամի նկատմամբ: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում առևտրային դեբիտորական պարտքերի, բանկերից ստացման ենթակա և բանկային հաշիվների մնացորդների գծով:

	2024թ.	(հազար դրամ, 2023թ.)
Դեբիտորական պարտքեր	29,092	76,246
Դրամական միջոցներ	356,998	151,375
	<u>386,090</u>	<u>227,621</u>

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Հիմնադրամը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Հիմնադրամի մոտեցումն է ապահովել բավարար

իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Հիմնադրամի համբավը վտանգելու: Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը, ներառյալ տոկոսների հաշվարկված վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրի ազդեցության: Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Հիմնադրամի եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում փոխարժեքի դրույքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն արտարժույթի փոխարժեքների տատանման հետևանքով ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքների տատանման ռիսկն է: Հիմնադրամը ենթարկվում է արտարժույթի ռիսկին այնքանով, որքանով չեն համապատասխանում Հիմնադրամի ֆունկցիոնալ արժույթը և այն արժույթները, որոնցով արտահայտված են Հիմնադրամի գործառնությունները, ակտիվներն ու պարտավորությունները: Արտարժույթի ռիսկը հիմնականում առաջանում է Հիմնադրամի ներգրավված վարկերից, արտերկրյա վաճառքներից և ձեռքբերումներից, որոնք հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով: Ստորև ներկայացված է արտարժույթի ռիսկին Հիմնադրամի ենթարկվածությունը:

31 դեկտեմբեր 2024թ.

	ԱՄՆ դոլար	(հազար դրամ) Եվրո
Ֆինանսական ակտիվներ		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	17,277	17,039
Մնացորդներ բանկերում	47,787	28,375
	<u>65,064</u>	<u>45,414</u>
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	42	-
	<u>42</u>	<u>-</u>
Զուտ ենթարկվածություն	<u>65,562</u>	<u>45,414</u>

31 դեկտեմբեր 2023թ.

	ԱՄՆ դոլար	(հազար դրամ) Եվրո
Ֆինանսական ակտիվներ		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	2,539	79,007
Մնացորդներ բանկերում	114,816	14,083
	<u>117,355</u>	<u>93,090</u>
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Զուտ ենթարկվածություն	<u>117,355</u>	<u>93,090</u>

Զգայունության վերլուծություն

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% արժևորումը (արժեզրկումը) ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնվում կանխատեսվող վաճառքների և գնումների ազդեցությունը:

10% արժևորում

(հազար դրամ)

	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Շահույթ/(վնաս)	(6,556)	(11,736)	(4,541)	(9,309)

10% արժեզրկում

(հազար դրամ)

	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Շահույթ/(վնաս)	6,556	11,736	4,541	9,309

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում տրամադրած փոխառությունների և բանկային ավանդների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված դրույքով պարտք) կամ դրամական միջոցների ապագա հոսքերը (փոփոխական դրույքով պարտք):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամի բոլոր տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների համար գործում էր ֆիքսված դրույք:

Հիմնադրամը չի հաշվառում ֆիքսված դրույքով ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, ինչպես նաև չի նախատեսում ածանցյալ գործիքները (տոկոսադրույքի սվոպերը) որպես հեջավորման գործիքներ՝ իրական արժեքի հեջի հաշվառման մոդելի շրջանակներում: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունենա շահույթի կամ վնասի վրա:

19. ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՊՔԵՐ

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Հիմնադրամը չունի ամբողջական ապահովագրություն իր գույքի համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Հիմնադրամի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Հիմնադրամը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ էական ազդեցություն ունենալ Հիմնադրամի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Դատական վարույթներ

Հիմնադրամը ներգրավված չէ դատական վարույթներում և այս առումով որևէ էական ազդեցություն չի ակնկալում իր ֆինանսական վիճակի վրա:

Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում

է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ ավելի մեծ և էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի գործող հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

20. ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ ԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԿՈՂՄԵՐԻ ՀԵՏ

Վերահսկողություն

Հիմնադրամի կառավարման բարձրագույն և հսկողություն իրականացնող մարմինը հոգաբարձուների խորհուրդն է, որի անհատական կազմը սահմանում է Հիմնադրամի հիմնադիրը:

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի և նրանց ընտանիքների անդամների հետ

Ղեկավարության վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում հիմնական ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը:

Աշխատավարձ	(հազար դրամ)	
	2024թ.	2023թ.
	39,662	26,606
	39,662	26,606